

SZAKDOLGOZAT

Salamon-Szarka Evelin

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Pénzügy-számvitel alapképzési szak

**A GINOP IFJÚSÁGI GARANCIA PROGRAM SOMOGY
VÁRMEGYEI TAPASZTALATAI**

Belső konzulens:

Koponicsné Dr. Györke
Diána

egyetemi docens

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:**

MATE Vidékfejlesztés és
Fenntartható Gazdaság
Intézet,
Vidék- és
Területfejlesztési Tanszék

Készítette:

Salamon-Szarka Evelin

Kaposvár

2024

Tartalom

1. Bevezetés	4
2. Irodalmi áttekintés	6
2.1. Kohéziós politika története	6
2.2. Kohézió Magyarországon.....	11
2.3. GINOP bemutatása	13
2.4. Ifjúsági Garancia Program bemutatása.....	18
3. Anyag és módszer	22
3.1. Területi lehatárolás	22
3.2. Leíró statisztika.....	22
4. Eredmények és értékelésük	24
4.1. Országos eredmények.....	24
4.2. Somogy vármegyei eredmények	29
4.3. A program gazdasági növekedésre való hatása	32
5. Következtetések és javaslatok.....	34
6. Összefoglalás	36
7. Irodalomjegyzék	38
8. Táblázatok és ábrák jegyzéke	41
8.1. Táblázatok	41
8.2. Ábrák	41
8.3. Képek.....	42

1. Bevezetés

A 2008-as gazdasági válság óta a munkaerőpiaci helyzet sajnos jelentősen romlik, ezáltal a fiatalok esélyei is csökkennek a piacra való lépésükben. A mai fiatal 15-24 éves korosztálynak jelentősen nehezebb foglalkoztatásba kerülnie, hiszen a munkaadóknak kevesebb kapacitásuk van őket a képzettségi szintjük miatt, vagy időhiány miatt foglalkoztatni. Ezért a munkaadók nagyobb tapasztaltságot várnak el még a pályakezdő munkavállalóktól is, melyet a fiataloknak lehetetlen teljesíteniük. Ennek viszont súlyos hosszú távú következményei vannak a gazdaság szempontjából, hiszen, ha a fiatalok nem tudnak itthon munkát vállalni, akkor külföldön fognak lehetőségeket keresni, ami által még jelentősebb lesz a kivándorlás az országból. Illetve ennek vonzataként a munkaerőpiacon már részt venni nem tudó lakosság (nyugdíjasok) ellátása is veszélybe kerül, hiszen az aktív munkavállalók járulékaiból finanszírozzák a nyugdíjnyújtásokat.

Ennek a problémának a megoldása érdekében Magyarország Kormánya az Európai Unió segítségével meghirdette az Ifjúsági Garancia Programot, amely a 15 és 24 éves korosztály segítésére összpontosította célkitűzéseit 2015 január 1. és 2023. december 31. között. Fő célja a fiatalok munkaerőpiacra való belépésének és megfelelő képesítésük megszerzésének támogatása egy olyan komplex és személyre szabott támogatási és szolgáltatási rendszer keretein belül, amelyek a helyi munkaerőpiaci igényekhez és körülményekhez igazodtak.

Azért ezt a programot választottam, mert én is a program által támogatott 15 és 24 éves korosztályhoz tartozom és szerintem sokan a korosztályomból nincsenek kellőképpen tájékozódva arról, hogy milyen Európai Uniós támogatásokat vehetnek igénybe, hiszen magam sem voltam tisztában a lehetőségeimmel. Személy szerint én is kerültem abba a helyzetbe, hogy hiába rendelkeztem azzal a képesítéssel, amelyet a munkaadó elvárt az új potenciális munkavállalótól, sok munkaadó nem vette ezt figyelembe a tapasztalat hiánya miatt, amelyet nem volt lehetőségem megszerezni, hiszen tanultam. A másik indoklása a munkaadóknak az volt, hogy nincs idejük egy pályakezdőt betanítaniuk, hiába tudtam volna a munkakört megfelelően elvégezni. Ha tudtam volna, hogy van egy ehhez hasonló lehetőségem, akkor éltem volna vele.

A dolgozatom először a regionális politika történetét mutatja be Európai Unióra vonatkozva, majd Magyarországra koncentrálódva, ezáltal megfelelő szakirodalmi előzményt biztosítva a dolgozat egészéhez. Ezt követően a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programot (GINOP) és Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Pluszt (GINOP+) mutatja be,

hiszen az Ifjúsági Garancia Program a GINOP keretein valósult meg. Majd ezt követően az Ifjúsági Garancia Programot elméleti szinten mutatom be, ezáltal ismertetem a program előzményeit, célját, alkalmazott támogatásait és szolgáltatásait.

Majd az említett programot először országos szinten fogom elemezni a dolgozatomban, aztán Somogy Vármegyére vonatkozóan, illetve a gazdaság egészére gyakorolt hatását is be fogom mutatni. Mindehhez leíró statisztikát alkalmaztam.

Olyan kérdéseket szeretnék megválaszolni a dolgozatomban, hogy a program hogyan teljesített országos és Somogy vármegyei szinten, milyen hatással volt a fiatalok gazdasági helyzetére, a keretösszegeket milyen támogatásokra fordították és ezekből milyen arányban részesültek a résztvevők, illetve milyen hosszú távú hatásai vannak az Ifjúsági Garancia Programnak.

2. Irodalmi áttekintés

2.1. Kohéziós politika története

„Az Európai Unió regionális politikája az unió egyes régiói között fennálló különbségek csökkentésére irányuló szakpolitika, amely a régiók integrációjának támogatása révén szolgálja a társadalmi és gazdasági kohézió közösségi szintű előmozdítását” (Kende and Szűcs, 2000).

Viszont fontos kiemelni, hogy csak és kizárólag olyan támogatási rendszerként működhet, amely a fejlődést befolyásoló tényezőket elősegíti és nem jóléti „transzfermechanizmusként” (Kengyel, 2016a).

A kohéziós politika gyökerei 1957-hez nyúlnak vissza, a Római Szerződésig. Viszont érdemben az 1970-es évektől kezdett el változás bekövetkezni a politikában és a mai szemléletmódja felé formálódni, addig csak a gazdasági integrációtól várták a fejlettségi szintek kiegyenlítődéset. Az 1973-ban csatlakozott országok (Egyesült Királyság, Írország és Dánia) különböző fejlettségi szintjei (mind foglalkoztatottságban, gazdaságilag és mind a jövedelem szempontjából) megmutatták, hogy egy nagyobb szerkezetváltásra van szüksége az Uniónak, egy külön szakpolitikát hoztak létre ennek érdekében (Cini and Pérez-Solózano Borragán, 2010).

Ennek eredményeképp 1975-ben létrehozták az Európai Regionális Fejlesztési Alapot (ERFA), amelynek célja, hogy az Európai Szociális Alappal (ESZA) és az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalappal (EMOGA) együttesen csökkentse a fejlettségbeli különbségeket. Ebből következően a fő feladata a szerkezetváltás támogatása különféle strukturális intézkedések által, valamint a regionális gazdasági és társadalmi eltérések mérséklése lett (Horváth, 2011a).

1979-ben újítani kellett az ERFA működését. Ennek a reformnak a lényege, hogy a befizetések már csak 95 %-át osztották vissza a befizetőknek, a maradék 5 %-ra pályázatok keretében pályázhattak a tagországok és a Bizottság döntött ezek felosztásáról, mindezek mellett ezekből a pénzeszközökből valósultak meg a közösségi kedvezményezések. Illetve megváltoztatták a támogatásra szoruló régiók értékelését, ezáltal az elmaradott, hanyatló ipari térségek és a speciális nehézségekkel küzdő régiók kerültek a támogatások középpontjába (Rechnitzer and Smahó, 2016).

Ettől függetlenül a 1980-as évek elején történt déli bővítés (Portugália, Spanyolország és Görögország) még jobban láthatóvá tette a régiók közötti fejlettségi különbségeket. Ennek

következtében 1986-ban elfogadták az Egységes Európai Okmányt, amely lefektette a belső piac, valamint a kohéziós politika jogi alapjait oly módon, hogy a Római Szerződés kohézióról szóló részét kiegészítette és a közös szakpolitikák közé emelte. Illetve elsőként rendelkezett a regionális politika megvalósításához szükséges pénzeszközökről (Nyikos, 2016).

Az Egységes Európai Okmány szerint a regionális politika feladata az ERFA segítségével a különösen feltűnő aránytalanságok megszüntetése, elmaradott régiók felzárkóztatása és az alulmaradt ipari területek újraépítése. Emellett a régiók közötti fejlettségéből adódó különbségek mérséklése érdekében a nemzeti és országos gazdaságpolitikák összehangolása és a pénzügyi eszközök hatékony koordinálása is a hatókörei közé tartozik (Rechnitzer and Smahó, 2016).

Ezt követően 1988-ban öt rendelet segítségével pontosították az Egységes Európai Okmányban lefektetett célkitűzéseket. Ezekben a rendeletekben határozták meg a kohéziós politika négy alapelvét, melyek a partnerség, programozás, koncentráció és az addicionalitás. Utóbbi jelentése, hogy a strukturális alapok csak kiegészítsék a tagállamok közkiadásait és ne helyesbítsék azokat (Kende, 2016a).

A szakpolitika pénzügyi forrásainak megteremtése Jacques Delors elnök nevéhez kötődik, aki kettő úgynevezett csomag intézkedést adott ki. A Delors I. csomag 1988 és 1992 között megkészszerzte a kohéziós politika céljaira jutó pénzeszközök nagyságát. 1989-től átfogóan Strukturális Alapoknak nevezzük az ESZA, ERFA és EMOGA alapokat együttesen, ezáltal egyszerűsítették és összehangolták a támogató alapokat. Innentől kezdve költségvetési időszakokra bontva lehetett különböző, előre meghatározott pályázatokra igényt tartani. Majd 1994-ben hatályba lép a Delors II. csomag is, de ezt a későbbiekben ismertetem majd (Rechnitzer and Smahó, 2016).

1993-ban a Maastrichti Szerződés iránymutatásával létrehozták a Kohéziós Alapot, amely a jelentősen alacsonyabb jövedelemmel rendelkező tagállamok támogatására irányult azzal a megkötéssel, hogy a nemzeti jövedelem (GNI) nem éri el az Európai Unió átlag 90 százalékát. Eredeti célja a fejletlen országok gazdasági és monetáris kritériumoknak való megfelelésének a segítése volt, illetve a transzeurópai gazdaság megvalósítása és a környezetvédelemmel kapcsolatos fejlesztések támogatása volt a feladata (Kengyel, 2016b).

Illetve 1994-ben létrejött az Európai Beruházási Alap, amely az Európán átívelő gazdasági hálózatok és a kis- és középvállalkozások támogatására fókuszált. Ezzel egyidőben került hatályba a Delors II. csomag, amely 1994 és 1999 között határozta meg a strukturális alapok és a Kohéziós Alap pénzügyi forrásainak elosztását. A Maastrichti Szerződés által a

legelmaradottabb államok biztosítást kaptak egy speciálisan csak rájuk irányuló támogatási formáról, mely a gazdasági és társadalmi eltérések csökkentésére irányult, de eltért a strukturális alapok rendszerétől (Kende, 2016b).

A Maastrichti Szerződés mindezek mellett megteremtette az Európai Unió megnevezést, illetve módosította a korábbi alapszerződést is, ezért természetesen a regionális politikára is jelentős hatással volt: lefektette az áruk és szolgáltatások, tőke és munkaerő szabad mozgását az EU-n belül, ami még jobban előtérbe helyezte a különbségek csökkentésére irányuló fejlesztéseket. Valamint a Régiók Bizottságának felállításával előírta a tagállamok számára a kohéziós jelentések háromévenkénti készítését (Rechnitzer and Smahó, 2016).

A 2000-es évek eleje jelentős fordulópontra volt az egységes piac fejlődésében, hiszen már több évtizedes múltja volt a közös piac megteremtésének, de a közös euró övezet bevezetése már kézzelfogható előrelépés volt a EU közös belső piacának kibővítésére (Palánkai *et al.*, 2016).

Az 1997-es évben előterjesztett Agenda 2000 nevezésű dokumentum tartalmazta az EU aktuális jövőképét, alapelveit, bővítési nehézségeit és fejlesztési terveit, így a 2000 és 2006 közötti időszakra vonatkozó pénzügyi tervét is. Az Agenda 2000 elfogadása jelentősen megerősítette a szakpolitika alapelveit és ezzel együtt összevonták a célkitűzéseket a támogatások nagyobb összpontosítása miatt. Így a három összevont célkitűzés a gazdaságilag fejletlen régiók támogatása (ahol nem érte el az egy főre jutó GDP az átlag 75 %-át), strukturális nehézségekkel küzdő országok szerkezetváltásának elősegítése és az oktatási és foglalkoztatási rendszerek fejlesztésének támogatása lettek (Nyikos, 2016).

Míg az 1989-től 1999-ig tartó időszakban 13, addig 2000 és 2006 között már csak 4 közösségi kezdeményezésű program segítségével pályázhattak támogatásra a szegényebb régiók. Ez a szám tovább csökkent 2007-ben, mivel az ilyen típusú programok bekerültek a különböző pénzügyi alapok által támogatott célok közé, így a kohéziós politikát 3 alap: ERFA, ESZA, Kohéziós Alap támogatta a továbbiakban (Kengyel, 2016b), (European Commission, 2021a).

A 2007 és 2013 közötti programozási ciklus óta a regionális politika pénzügyi kerete folyamatosan csökken, hiába vált az Unió költségvetésének legnagyobb kedvezményezettjévé (Medve-Bálint, Martin and Nagy, 2022).

A 2009-ben megjelent Lisszaboni Szerződés kibővítette a gazdasági és társadalmi kohéziót a területi kohézióval, így a politika fő célkitűzése a régiók fejlettségének kiegyenlítése és a legelmaradottabb tagállamok felzárkóztatása volt. Ez lényegében a vidéki térségeket, az ipari

átalakulásban érintett országokat vagy jelentős demográfiai és természeti hiányban szenvedő tagállamokat foglalta magába (Horváth, 2011).

A Lisszaboni Stratégia, majd a 2011-ben megjelent Európa 2020 Stratégia értelmében a 2007-2013-as ciklusban a beruházásokra, versenyképességre és a hatékonyság növelésére helyeződött a hangsúly, mivel a stratégiák fő célja, hogy az EU-t gazdaságilag a legversenyképesebbé szerették volna tenni. Emiatt kiéleződött az ellentét a fejletlen régiók felzárkóztatása és a források hatékony felhasználása között (Medve-Bálint, Martin and Nagy, 2022), (European Commission, 2010).

Ebben a ciklusban változott a pénzügyeket érintő nemzeti jogszabály is, miszerint a támogatási szerződés és okirat lettek a támogatási jogviszonynak az alapidokumentumai. Ez egy polgárjogi szerződést jelentett a tagország és az Unió között (Nyikos and Szabó, 2019).

A regionális politika következő nagy mérföldköve a 2014 és 2020 közötti időszak jelentette, hiszen az előző három támogató alap (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap), illetve az EMOGA-O és az EMOGA-G alapok, melyek közül utóbbi a regionális politika céljait is finanszírozta korlátozottan, hatásköreit fejlesztették és tették nyilvánvalóvá. Így a 2007-ben létrejött Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA), melynek csak a nevét változtatták meg 2014-ben, a kohéziós politika vidékfejlesztési részének finanszírozásával bővítették a hatáskörét és az EMOGA alapok finanszírozási köre csak a Közös Agrárpolitika prioritásait támogatták. Ennek következtében az 5 alap működését összehangolták és az Európai Strukturális és Beruházási Alapok (ESB-alapok) nevet kapták (Kengyel, 2016b).

Emellett ebben az időszakban vezették be az előzetes feltételrendszert, amely a hatékonyabb pénzfelhasználás érdekében teljesítmény serkentőket és intézményi követelményeket fogalmazott meg (Medve-Bálint, Martin and Nagy, 2022).

Ilyen szabályozás volt egyrészről, hogy a különböző támogatási alapokra kikötöttek egy minimumarányt, amely régióként eltérő volt; illetve a pénzeszközök elosztásában tematikus célkitűzéseket vezettek be. Utóbbi jelentése, hogy az egy adott célra kellett fordítani a támogatás meghatározott hányadát (Nyikos, 2016).

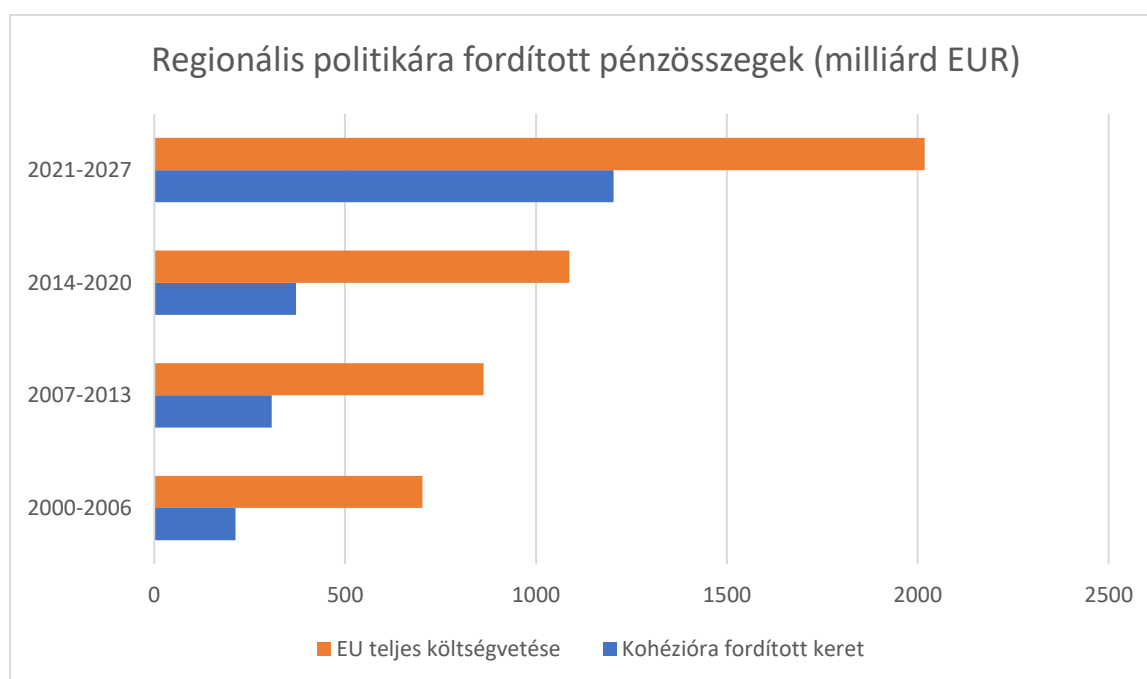
Az előző időszak eredményeképpen a 2021-2027-es időszakban kialakult egy a pénzügyi érdekek védelméről és a jogállamisági feltételről szóló nézeteltérés, mivel korábban a forráselosztás biztosítója a tagállami kötelezettség volt, így a jogállamiság beiktatása a

kohéziós politikába azt feltételezte, hogy nem minden tagállam felelt meg ennek a kitételnek (Medve-Bálint, Martin and Nagy, 2022).

A 2021 és 2027 közötti időszaknak az innovatívabb gazdasági átalakulás, energiahatékonyabb Európa megteremtése, a tagállamok közötti mobilitás megteremtése, a szociális jogokra vonatkozó szabályok fejlesztése és különböző régiók fenntartható fejlődésének elősegítése a fő célkitűzései (Európai Bizottság, 2020a).

1. ábra: Regionális politikára fordított pénzösszegek (milliárd EUR)

(Forrás: Saját ábra ((European Commission, 2021b)), ((European Commission, 2021c), (Gábor, 2006) adatai alapján)

2000 és 2006 között 702,78 milliárd euró volt a teljes költségvetés 1999-es árfolyamon, ebből 213 milliárd eurót fordítottak a kohéziós politikára, ez a teljes költségvetés 30,30 %-át tette ki. Az ezt követő időszakban 2007 és 2013 között 862,364 milliárd euró volt az EU teljes keretösszege, de ebből csak 307,619 euró jutott a regionális politika fejlesztésére. Ez mindössze csak a 35,67 %-a a teljes költségvetésnek. A következő 2014-től 2020-ig tartó programozási időszakban 1087 milliárd euróból 371 milliárd eurót költöttek kohéziós fejlesztésekre, tehát a költségvetés 34,13 %-át. Ez is azt mutatja, hogy még ha nem is csökkent drasztikusan a regionális politikára elkülönített összegek mértéke, akkor is csak stagnálni tudott arányaiban a keretösszeg. Ebből a szempontból a 2021-től 2027-ig tartó időszak speciálisnak tekinthető, hiszen 2017,8 milliárd euróból 1203,2 milliárd eurót terveznek ilyen típusú fejlesztésekre felhasználni, ami 59,63 %-át jelenti a teljes költségvetésnek, mely annak köszönhető, hogy a fő

finanszírozó alapok mellé a Helyreállítási Alapból is vontak be forrásokat a Covid járvány utáni nehézségek megoldása érdekében (European Commission, 2021b), (European Commission, 2021c), (Gábor, 2006).

2.2. Kohézió Magyarországon

Már az Unióhoz való csatlakozása előtt is volt Magyarországon kohéziós törekvés, ezt bizonyítja a 2000-ben elfogadott Széchenyi Terv is, amely pályázatok segítségével fejlesztette az elmaradottabb régiókat. Ilyen pályázat volt például az Aktív foglalkoztatási célok támogatása vagy az Energiatakarékossági program, illetve a Területfejlesztési tervek. Természetesen voltak támogatások, amik nem pályázati rendszerben működtek, ide tartozott az Autópálya-építési program (Nagy, 2011).

Magyarország 2004-ben csatlakozott az Európai Unióhoz, ezáltal már a 2004-2006-os időszakra el kellett készíteni egy hároméves fejlesztési tervet. A csatlakozás után Magyarország hozzáférést kapott a Strukturális Alapokhoz, valamint a Kohéziós Alaphoz, ami nagy előrelépést jelentett az ország fejlődésében. Természetesen nehéz feladatot jelentett a különböző régiók felzárkóztatása és ezáltal a belső gazdasági alkalmazkodás is, de mindez szükséges volt a támogatások teljeskörű, hatékony felhasználásához (Lóránd, 2009).

Az is azt bizonyítja, hogy mennyire összetett folyamat az EU-hoz való kapcsolódás, hogy Magyarország tekintetében lényegében már 1990-es évek közepén megkezdődött a kohéziós politikára való felkészülés. Végül a 2004-ben kiadott területfejlesztési törvény osztotta be az országot az EU által is alkalmazott statisztikai egységekbe, ez a NUTS rendszer alapján történt meg (Nyikos, 2016).

A NUTS rendszer a Statisztikai Célú Térségek Nomenklatúráját jelenti. Ezt a rendszert az Eurostat fejlesztette ki és alapvetően lélekszám alapján sorolja be az EU teljes területét öt területi szintre. Magyarország tekintetében a NUTS 1 szint 3 nagy statisztikai régiót határoz meg, ezeknek 3 millió és 7 millió fő között kell lennie lakosságukat. A NUTS 2 csoportba 3-3 megye alkot egy-egy régiót, melyek együttesen 800 ezer és 3 millió főt tehetnek ki, így 7 régió létezik Magyarországon. Végül a NUTS 3 szintre a megyéket sorolták be (Szabó, 2016).

1.-3. képek: Magyarország NUTS-rendszer szerinti beosztása

(Forrás: (Eurostat, 2024))

Az első kép a NUTS 1 szerinti felosztást szemlélteti, amely három nagy országrészre osztja az országot, ezek a Dunántúl, Közép-Magyarország és Észak-Magyarország és Alföld. A második kép a NUTS 2 által részletesebb felosztást mutatja be, amely nyolc kisebb régiót határoz meg. Ide tartozik a Nyugat-Dunántúl, Közép-Dunántúl, Dél-Dunántúl, Budapest, Pest, Dél-Alföld, Észak-Alföld és Észak-Magyarország. Végül a harmadik kép a NUTS 3 szerinti felosztást térképezi, amely megegyezik a megyehatárokkal és a fővárossal.

Ebben az első ciklusban a Nemzetközi Fejlesztési Terv (NFT) alá tartozott valamennyi gazdasági ágazat fejlesztése, így ezeket próbálta egy egységes gazdasági elemzési-tervezési keretbe összefogni (Nagy, 2011).

A 2007-től 2013-ig tartó ciklusban Magyarország egy teljesen sajátos intézményi struktúrát alakított ki, az Európai Unió támogatások hatékony adminisztrációja érdekében. Ez azt jelentette, hogy a fejlesztési és a hagyományos igazgatási funkciókat szétválasztotta. A regionális politika szabályos megvalósulásáért a fejlesztéspolitikáért felelős gazdasági miniszter felelt (Perger, 2010).

Általánosságban elmondható, hogy Magyarország a csatlakozása óta az egyik legnagyobb a kedvezményezettek között. 2020-ig éves szinten a GDP 1,39 %-át érték el az Unió regionális támogatások. Viszont ennek hátránya, hogy jelentős állami eladósodás nélkül nem tudja majd kiváltani az EU-s támogatásokat, hiszen a magyar költségvetésnek is van egy felső teherbírása. A legjelentősebb év a 2015-ös év volt, mert ebben az évben a közszférában finanszírozott beruházások 85 %-át kohéziós támogatások fedezték (Medve-Bálint, Martin and Nagy, 2022).

A 2014-2020-as időszakban az új végrehajtási rendszert vezettek be az országban és ennek következtében átrendeződtek a nemzeti prioritások, valamint az Unió előírásoknak köszönhetően az operatív programok is nagyságrendjeikben és tartalmukban is jelentősen megváltoztak (Nyikos, 2016).

Az előző időszak hatására a 2021 és 2027 közötti időszak fő célja a közigazgatási kapacitás javítása, ezáltal a közbeszerzések átláthatóságának javítása, valamint a korrupció elleni fellépés hatékonyságának növelése. Emellett a környezetvédelem, a versenyképesség fellendítése, a munkaerőpiac, oktatás és a hátrányos helyzetűek támogatása is helyet kapott az időszak fő feladatai között (Európai Bizottság, 2022).

2.3. GINOP bemutatása

Az operatív programok (OP) gyökerei egészen az ország Unióhoz való csatlakozásáig nyúlik vissza, hiszen 2004-ben indult el a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT), melynek keretein belül öt operatív program indult el Magyarországon. Az NFT-nek a fő célkitűzései az egységesebb regionális fejlődés, a humán erőforrások maximális felhasználása és a versenyképesebb gazdaság megteremtése voltak (Nyikos, 2016).

A következő 1. táblázat összefoglalja az Európai Unió operatív programjait Magyarország csatlakozása óta.

1. táblázat: Operatív programok listája különböző programozási időszakokban

(Forrás: Saját táblázat (Nyikos, 2016), (Szabó, 2016), (Pénzügyminisztérium, 2018), (Európai Bizottság, 2020b) kiadványai alapján)

Időszak	Operatív programok
2004-2006	Gazdasági Versenyképesség OP (GVOP) Humán-erőforrás Fejlesztés OP (HEFOP) Környezetvédelmi és Infrastruktúra OP (KIOP) Agrár- és Vidékfejlesztési OP (AVOP) Regionális Fejlesztési OP (RFOP)
2007-2013	Államreform OP (ÁROP) Társadalmi Megújulás OP (TÁMOP) Elektronikus Közigazgatás OP (EKOP) Társadalmi Infrastruktúra OP (TIOP) Gazdaságfejlesztési OP (GOP) Végrehajtás OP (VOP) Közlekedési OP (KÖZOP) Környezet és Energia OP (KEOP)
2014-2020	Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP) Integrált Közlekedésfejlesztési OP (IKOP) Környezeti és Energiahatékonysági OP (KEHOP) Terület- és Településfejlesztési OP (TOP) Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP) Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP) Közigazgatás- és Közzolgáltatás- Fejlesztési OP (KÖFOP) Magyar Halgazdálkodási OP (MAHOP) Rászoruló Személyeket Támogató OP (RSZTOP) Vidékfejlesztési Program (VP)
2021-2027	Digitális Megújulás OP Plusz (DIMOP Plusz) Emberi Erőforrás Fejlesztési OP Plusz (EFOP Plusz) Magyar Halgazdálkodási OP Plusz (MAHOP Plusz) Integrált Közlekedésfejlesztési OP Plusz (IKOP Plusz) Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP Plusz (GINOP Plusz) Terület- és Településfejlesztési OP Plusz (TOP Plusz) Végrehajtás OP Plusz (VOP Plusz) Környezeti és Energiahatékonysági OP Plusz (KEHOP Plusz)

2004 és 2006 közötti időszakban a Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP) tekinthető az GINOP elődjének, hiszen ez volt az első Unió által támogatott gazdaságfejlesztési program Magyarországon. A GVOP elsősorban a termelő ágazatra és a kis- és középvállalkozások támogatására és fejlesztésére volt elhivatott. Ezen belül is olyan területekre összpontosította a támogatásait, melyek magánforrásból nem lettek volna képesek megvalósulni (Gazdasági és Közlekedési Minisztérium and Oktatási Minisztérium, 2003).

Gazdasági versenyképesség fejlesztése szempontjából 2007 és 2013 között a Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) játszik jelentős szerepet, hiszen ez az operatív program főképpen a kutatás és fejlesztés és az innováció területét támogatta, illetve a modern

pénzügyi eszközök és üzleti környezet feltételeinek bevezetését segítette elő a kis- és közép vállalkozások fejlesztése és finanszírozása érdekében (Nyikos, 2016).

A 2014 és 2020-as időszakban jelent meg először a Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP), amely már nem csak a kkv szektor fejlesztésére, a kutatás-fejlesztés és innovációra és ezek pénzügyi eszközeire fókuszált, hanem már a turizmus, foglalkoztatás és a versenyképes munkaerő, energiafelhasználás, valamint infokommunikációs fejlesztések is a prioritásai közé tartoztak. A következő táblázat a program nyolc prioritását mutatja be (Pénzügyminisztérium, 2018).

2. táblázat: GINOP prioritásainak bemutatása

(Forrás: Saját táblázat (Szabó, 2016), (Pénzügyminisztérium, 2018) alapján)

Prioritás kódja	Prioritás neve	Prioritás célja	Lehetséges kedvezményezettek
GINOP-1.	Kis- és közép vállalkozások versenyképességének javítása	versenyképes vállalkozói ismeretek terjesztése, KKV-k növekedési lehetőségeinek megteremtése, piacképes és együttműködő KKV szektor kialakítása (különösen export tevékenység esetén)	KKV-k, nagyvállalatok, kutatóhelyek (nonprofit, közfinanszírozású)
GINOP-2.	Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció	K+I aktivitás növelése a tudás- és technológia-intenzív vállalkozások esetében, stratégiai K+I hálózatok számának növelése, növekedő Horizon 2020 részvétel	
GINOP-3.	Infokommunikációs fejlesztések	IKT szektor termékértékesítési képességének növelése, infokommunikációs megoldások növelése a vállalkozások körében, újgenerációs szélessávú hálózatok kiépítésének elősegítése, nagy sávszélességű kapcsolat kialakítása az állam és az önkormányzati intézmények között	KKV-k, nagyvállalatok, kutatóhelyek (nonprofit, közfinanszírozású), állami és önkormányzati intézmények
GINOP-4.	Energia	a vállalkozói szektor versenyképességének növelése a közvetlen energiaköltségek csökkentésével, a megújuló energiaforrások és energiahatékonyság növelésével	KKV

GINOP-5.	Foglalkoztatás	nem foglalkoztatottak elhelyezkedésének ösztönzése és foglalkoztathatóság fejlesztése, munkáltatók alkalmazkodóképességének javítása	KKV-k, nagyvállalatok, civil/nonprofit szervezetek, költségvetési szervek
GINOP-6.	Versenyképes munkaerő	munkaerő-kínálat rövid és hosszú távú igazítása a munkaerő-kereslethez, a gazdasági munkaerő-igényének kiszolgálása oly módon, hogy a versenyképesség javításához hozzájáruljon	Költségvetési szervek, képző/egészségügyi, szociális intézmények
GINOP-7.	Turizmus	kulturális és természeti erőforrások védelme és gazdasági hasznosíthatóságuk növelése	Örökségvédelem, műemlékvédelem - állami tulajdon
GINOP-8.	Pénzügyi eszközök	az összes előbbi prioritás céljait átfogóan támogatja pénzügyi eszközökkel	Pénzügyi intézmények

Összességében a 2. táblázat jól szemlélteti a prioritás céljai oszlopában a program átfogóságát, hiszen a gazdaság összes nagyobb ágazatát támogatta, de a kedvezményezettek közé legfőképpen a kis- és középvállalkozók tartoztak.

A most is futó 2021 és 2027 közötti programozási időszakban az GINOP+ támogatások prioritásai nagyrészt átfogják az előző időszak GINOP célkitűzéseit, viszont már csak öt prioritása van, melyek közül kettő új prioritásnak számít. A következő 3. táblázat ezeket a prioritásokat részletezi.

3. táblázat: GINOP+ prioritásainak bemutatása

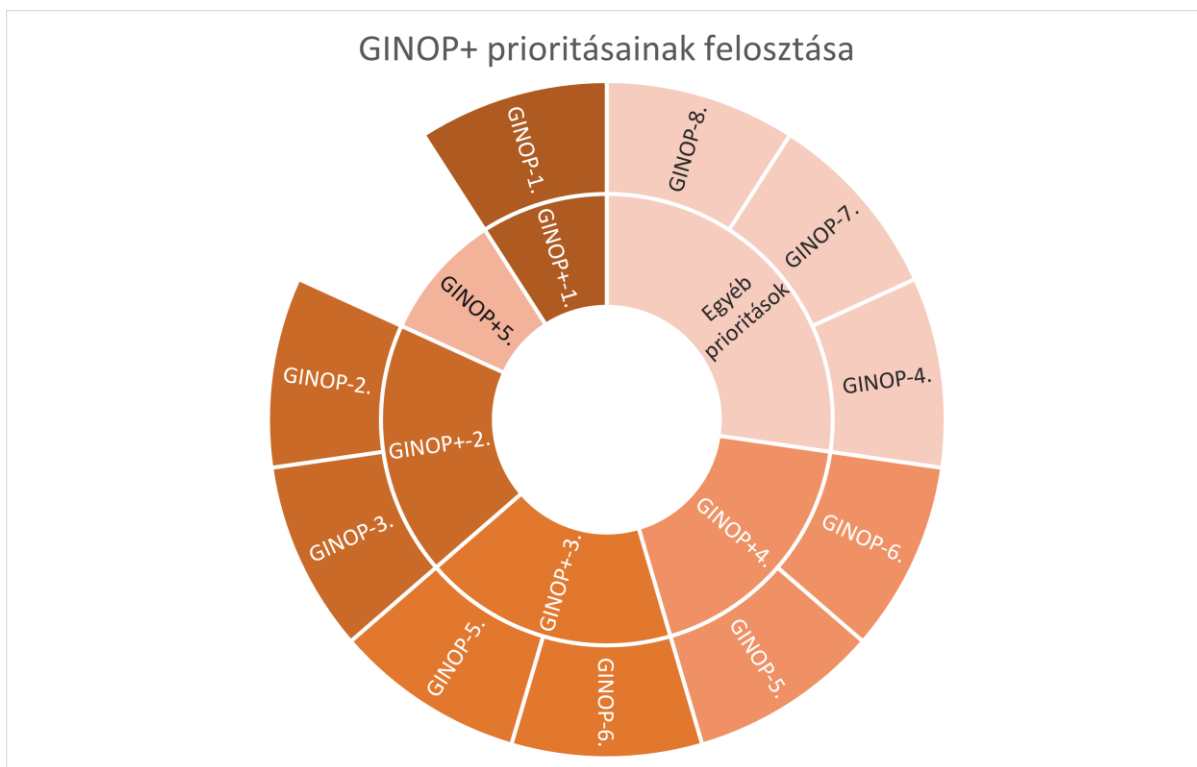
(Forrás: Saját táblázat (Magyarország Kormánya, 2021) alapján)

Prioritás kódja	Prioritás neve	Prioritás célja
GINOP+-1.	Vállalkozásfejlesztés	KKV-k ellenállóképességének és versenyképességének növelése, valamint szervezeti és működésbeli megújulásuk és fenntartható működésük elősegítése; területi hátrányok csökkentése
GINOP+-2.	Kutatás, fejlesztés, innováció	mikro- és kisvállalkozások, innovációt nem végző vállalkozások ösztönzése az innovációs tevékenységekre, új szellemi hozzáadott értékkel rendelkező technológia, termék vagy szolgáltatás előállításának támogatása
GINOP+-3.	Fenntartható munkaerőpiac	álláskeresők és alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők foglalkoztatásának elősegítése, termelékenység és hozzáadott érték növelése érdekében munkavállalói képzetek szervezése

GINOP+-4.	Ifjúsági garancia	30 év alatti fiatalok foglalkoztatási és képzési segítése a gyorsabb munkaerőpiaci elhelyezkedés érdekében
GINOP+-5.	Felsőoktatás, szakképzés	felsőoktatási rendszer megerősítése; a szakképzés minőségének, munkaerőpiaci relevanciájának és hátránykompenzációs képességének fejlesztése

2. ábra: GINOP+ prioritásainak összefüggése az GINOP program prioritásaival

(Forrás: Saját ábra)

Ahogy a 2. ábra is mutatja a két program között nagy a hasonlóság, hiszen az GINOP+-1.,2.,3.,4. programoknak lényegében ugyanazok a prioritásaik, mint a GINOP-1.,2.,3.,5.,6. programoknak. De az is jól látható, hogy a GINOP programok között volt három program a GINOP-4.,7.,8., melyek teljesen más célkitűzésekkel rendelkeztek, mint a GINOP+ most rendelkezik. Illetve a GINOP+-nak van egy teljesen új célkitűzése, amely a GINOP programok között nem szerepelt.

2.4. Ifjúsági Garancia Program bemutatása

A dolgozatomban a továbbiakban a GINOP-5.2.1-14-es Ifjúsági Garancia Programra koncentrálok, mely előzménye, hogy a 2008-as válságot követően megugrott a munkanélküliségi ráta Magyarországon, ezáltal a fiatalok munkaerő-piaci helyzete is romlott. Ennek megoldására az Európai Tanács 2013 áprilisában meghirdette az Ifjúsági Garancia Programot, amely bevezetéséről a tagállamok dönthettek (Miniszterelnökség, 2014).

Az Ifjúsági Garancia projekt 2015. január 1-től 2023. december 31-ig volt elérhető a Közép-Magyarországon kívüli régiók vármegyei kormányhivatalai és a Nemzetgazdasági Minisztérium számára. Fő célja ennek a projektnek, hogy a támogatta a fiatalok belépését a munka és tanulás világába, személyre szabott és komplex támogatások és szolgáltatások segítségével, melyek a helyi munkaerőpiaci körülményekhez és igényekhez igazodtak (Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, 2015).

A program lényege, hogy azokat a 25 év alatti (15 és 24 év közötti) álláskeresőként nyilvántartott fiatalokat segítette, akik nem dolgoztak és nem is tanultak. Kétféle támogatási forma által segítették a fiatalokat: az egyik a „Vállalkozás munkaerő támogatása”, ez egy 6 hónapos támogatási forma volt, amely a foglalkoztatók bérköltségének 50%-át vagy legfeljebb 150.000 forintot megtérített az állam a program által foglalkoztatottak után. Ezt a támogatást akkor vehették igénybe a fiatalok, ha már több mint egy hónapja regisztrált álláskereső voltak (IGR-Ifjúsági Garancia Rendszer, 2024).

A másik a fiatal szakképzettek munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatása, amely fix 90 napos támogatás, mely időtartam alatt a program átvállalta a foglalkoztatótól 100%-os bruttó bér mértékét, de legfeljebb az éppen hatályos garantált bérminimumnak lehetett a kétszerese. Mindezek mellett támogatta az alapfokú iskolai végzettség megszerzését és a szakképzés különböző formáinak elvégzését is (Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, 2021).

A GINOP-5.2.1-14 felhívásra a keretösszeg 238,86 milliárd forint volt, ebből 177,78 milliárd forint a működtetési költségekre és a program bevezetésére lehetett biztosítva, valamint 24,8 milliárd forint juthatott a gyakornoki foglalkoztatás támogatására, illetve 34,65 milliárd forint kerülhetett kiosztásra a fiatalok vállalkozóvá válásának elősegítése érdekében. Ezt az összeget az Európai Szociális Alap (ESZA) és Magyarország költségvetése finanszírozhatta az Ifjúsági Foglalkoztatási Kezdeményezés (Youth Employment Initiative (YEI)) társfinanszírozásával (Miniszterelnökség, 2014).

Illetve a program keretein belül 157.000 fiatalnak segítettek Magyarországon, ebből 122.000 résztvevő ESZA forrásból, a maradék 35.000 álláskereső YEI forrásból vehettek részt a programban (Magyarország Kormánya, 2024a).

A támogatási kérelmet 2014. november 12. és 2015. február 27. között kellett benyújtani, viszont maga a program 2015. január 1. és 2023. december 31. között futott az Észak-Magyarországi, Észak-Alföldi, Dél-Alföldi és Dél-Dunántúli régióban (Magyarország Kormánya, 2024b)

4. táblázat: GINOP-5.2.1-14 támogatásai

(Forrás: Saját táblázat (Nemzetgazdasági Minisztérium, 2015) alapján)

Támogatás megnevezése	Időtartama	Mértéke	Kiknek volt adható
Bérköltség támogatások			
legfeljebb 90 napos	maximum 90 nap	teljes munkabér és szociális hozzájárulási adó 100%-os mértéke	bármelyik résztvevő számára elérhető volt
legfeljebb 6+3 havi	maximum 9 hónap (6 hónap támogatott + 3 hónap támogatás nélküli foglalkoztatási kötelezettség)	teljes munkabér és szociális hozzájárulási adó 100%-os mértéke (6 hónap)	nem alacsony végzettségű résztvevőknek
legfeljebb 10+5 havi	maximum 15 hónap (10 hónap támogatott + 5 hónap támogatás nélküli foglalkoztatási kötelezettség)	teljes munkabér és szociális hozzájárulási adó 100%-os mértéke (10 hónap)	alacsony végzettségű résztvevőknek
Mobilitási támogatás			
helyi/helyközi utazás költségeinek megtérítése	foglalkoztatási támogatás teljes időtartama	maximálisan az utazási költségek 100%-a	bármelyik résztvevő és munkaadó számára elérhető volt
csoportos személyszállítás támogatása	foglalkoztatási támogatás teljes időtartama	a munkavállalót terhelő összeg mértékéig	azon munkaadók, aki a munkavállalókat a lakóhelyük és munkahelyük között szállították
lakhatási támogatás	támogatás időtartama alatt		lakóhelyüktől távol munkát vállalók
Vállalkozóvá válási támogatás	Legfeljebb 6 hónap	Havonta a kötelező legkisebb munkabér összegéig adható	bármelyik résztvevő

A 4. táblázat a képzési támogatásokon kívüli egyéb támogatásokat mutatja be és részletezi azok időtartamát, a maximális támogatási mértéket, illetve, hogy kik és melyik résztvevőre lehetett igénybe venni. A program keretén belül támogatták a szakmai képzéseket, szakképzés megkezdéséhez szükséges alapismereti oktatásokat, álláskeresési és pályaaorientációs oktatásokat, szakképzett résztvevők nyelvvizsgájuk megszerzését, jogosítvány megszerzését, valamint egy vállalkozás indításához szükséges tudás megszerzését. De nem támogatta az egyetemi képesítések megszerzését és olyan képzéseket, amelynél a résztvevő hallgatói jogviszonyba kerül a képzést szervező intézménnyel és az éves költségvetési törvény normatív hozzájárulást határoz meg (Nemzetgazdasági Minisztérium, 2015).

A 4. táblázatban említett támogatások és a támogatott képzések mellett még különböző képzéssel kapcsolatos támogatásokat is nyújtott a program:

5. táblázat: Képzéssel kapcsolatos támogatások

(Forrás: Saját táblázat (Nemzetgazdasági Minisztérium, 2015) alapján)

Támogatás megnevezése	Mértéke
<i>Képzési költség támogatása</i>	képzési költség és vizsga díjának 100%-a
<i>Keresetpótló támogatás</i>	mindenkori minimálbér 60%-a
<i>Helyi, helyközi utazási költség támogatása</i>	a díj teljes mértéke
<i>Szállásköltség támogatása</i>	maximum 4000 Ft/fő/nap
<i>Étkezési költség támogatása</i>	maximum 1000 Ft/fő/nap
<i>Gyermekfelügyelet költségeinek támogatása</i>	4000 Ft/gyerek/nap
<i>Hozzá tartozó gondozással járó költségek támogatása</i>	4000 Ft/hozzá tartozó/nap

Az 5. táblázat a képzés ideje alatt kérhető egyéb támogatásokat részletezi, de a fentiekben említett támogatások mellett lehetőség van az egyszerűsített foglalkoztatásra, amelynél a munkavállalót nem kellett bejelenteni a képzés ideje alatt és az így végzett munka nem akadályozhatta a képzésen való részvételt. Mindezek mellett lehetőség volt a foglalkoztatás bővítésére szolgáló támogatást is igénybe venni mely mértékét az alábbi 6. táblázat foglalja össze.

6. táblázat: Foglalkoztatás bővítésére szolgáló támogatások

(Forrás: Saját táblázat (Nemzetgazdasági Minisztérium, 2015) alapján)

Támogatás megnevezése	Mértéke	Kiknek volt elérhető
Foglalkoztatás bővítésére szolgáló támogatás	munkabér és szociális hozzájárulási adó 50%-os mértéke	hátrányos vagy súlyosan hátrányos helyzetű álláskereső
	munkabér és szociális hozzájárulási adó 60%-os mértéke	megváltozott munkaképességűek
	munkabér és szociális hozzájárulási adó 70%-os mértéke	ha a vállalja a munkaadó a munkavállaló továbbfoglalkoztatását a támogatás időtartamának 50%-ával
8+4 támogatás	maximum 12 hónap (8 hónap támogatott + 4 hónap nem támogatott foglalkoztatási kötelezettség)	teljes munkabér és szociális hozzájárulási adó 70%-os mértéke (8 hónap) vállalkozásnál foglalkoztatottak számára

A 6. táblázat alapján a foglalkoztatás bővítésére szolgáló támogatások legfőképpen a hátrányos helyzetű, súlyosan hátrányos helyzetű és megváltozott munkaképességű álláskeresőnek nyújtott plusz támogatást az egyéb támogatások mellé. Illetve a programon belül a résztvevők szolgáltatásokat is igénybe vehettek, ezek lehetnek egyéni vagy csoportos tanácsadások és mentori segítség, egyéb foglalkoztatást elősegítő szolgáltatások, valamint egyéni továbblépési tervük kialakítása (Magyarország Kormánya, 2024a).

A program sikerességének az egyik legfőbb kritériuma az úgynevezett 1+1 kritérium volt, ami lényege, hogy a programban résztvevő fiataloknak kapniuk kellett támogatást és mellé egy támogatáshoz kapcsolódó szolgáltatást is. Például az álláskereső igénybe vett egy képzési támogatást és mellé igényelnie kellett egyéni továbblépéhez kapcsolatos tervek megtervezését (Nemzetgazdasági Minisztérium, 2015).

3. Anyag és módszer

3.1. Területi lehatárolás

Ezt a programot Somogy megyére korlátozva fogom elemezni, leíró statisztika által fogom összehasonlítani a többi Magyarországi megyével. Ez az összehasonlítás a programra felhasznált összegeket és annak jelentőségét vizsgálja az országos keretösszeggel szemben, illetve a programba bevont fiatalok számát hasonlítja össze hasonlóképpen. Mindezek mellett a különböző támogatási formák összetételét vizsgálja, olyan szempontból, hogy melyik támogatási formát hány fiatal vette igénybe és átlagosan mekkora összeg jutott egy-egy résztvevőre.

Ezt követően a program eredményességét is be fogom mutatni egy statisztika által, amely a programban résztvevő fiatalok munkaerőpiaci helyzetét foglalja össze a támogatás utáni 6 hónappal.

3.2. Leíró statisztika

A program kezdetekor országos szinten határoztak meg tervértékeket, abból a szempontból, hogy különböző kategóriákban hány fiatal vehetett részt a programban, ezáltal azt is meghatározták, hogy milyen eredményeket vártak el. Mivel a program lezárult 2023. december 31-én, így már tényleges eredmények is nyilvánosságra kerültek. Az alábbi 7. táblázat ezeket a tervezett eredményeket foglalja össze és a finanszírozó alapokat együtt.

7. táblázat: Ifjúsági Garancia Program tervezett eredményei (főben)

(Forrás: Saját táblázat (Miniszterelnökség, 2014) alapján)

Indikátor megnevezése	Alap	Terv (fő)
Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NGM által megvalósított program keretében 25 éven aluli fiatal NEET (nem foglalkoztatott, oktatási intézmény nappali tagozatán vagy szakképzésben tanulmányokat nem folytató) résztvevők	ESZA	122.000
Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NGM által megvalósított program segítségével képesítést, vagy tanúsítványt szerző résztvevők	ESZA	célérték nélküli
Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NGM által megvalósított program keretében foglalkoztatásban levő résztvevők	ESZA	70.000
Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan az NGM által megvalósított programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők	ESZA	38.000
A YEI forrásokból támogatott részprogram keretében 25 éven aluli fiatal NEET résztvevők	YEI	35.000
Az Ifjúsági Foglalkoztatási Kezdeményezés beavatkozását sikeresen teljesítő munkanélküli résztvevő	YEI	23.300

Munkanélküli résztvevők, akik kilépéskor oktatásban/képzésben vesznek részt képesítést szereznek vagy foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak	YEI	11.300
Az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés beavatkozását sikeresen teljesítő tartósan munkanélküli résztvevők	YEI	7.700
Tartósan munkanélküli résztvevők, akik kilépéskor oktatásban/képzésben vesznek részt képesítést szereznek vagy foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak	YEI	3.600
Oktatásban vagy képzésben nem részt vevő inaktív résztvevők, akik az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés beavatkozását sikeresen teljesítik	YEI	800
Oktatásban/képzésben nem részt vevő inaktív résztvevők, akik kilépéskor oktatásban/képzésben vesznek részt képesítést szereznek vagy foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak	YEI	400
Kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők száma	YEI	8.000
Kilépés után hat hónappal önfoglalkoztatásban levő résztvevők száma	YEI	célérték nélküli

Összességében véve a program alapvető célja, hogy a programban való részvétel után hat hónappal legalább 46.000 fő maradjon foglalkoztatva egy munkáltató által, illetve az önfoglalkoztatásban levő résztvevők ezen az értéken felül szerepelnek, erre az indikátorra előzetesen nem határoztak meg konkrét számot, mint elvárt eredmény (Miniszterelnökség, 2014).

4. Eredmények és értékelésük

4.1. Országos eredmények

Az országos szintű eredményeket, amelyek YEI forrásból valósultak meg, az alábbi 8. táblázatban hasonlítom össze a tervezett eredményekkel a százalékos értékelésükkel.

8. táblázat: GINOP 5.2.1. program YEI forrásból megvalósult támogatások tervezett és tényleges eredményeinek összehasonlítása (főben)

(Forrás: Saját táblázat (Magyarország Kormánya, 2024a) alapján)

Indikátor megnevezése	terv (fő)	tény (fő)	terv = 100%
A YEI forrásokból támogatott részprogram keretében 25 éven aluli fiatal NEET résztvevők	35.000	40.089	114,54%
Az Ifjúsági Foglalkoztatási Kezdeményezés beavatkozását sikeresen teljesítő munkanélküli résztvevő	23.300	30.464	130,74%
Munkanélküli résztvevők, akik kilépéskor oktatásban/képzésben vesznek részt képesítést szereznek vagy foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak	11.300	29.246	258,8%
Az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés beavatkozását sikeresen teljesítő tartósan munkanélküli résztvevők	7.700	7.657	99,44%
Tartósan munkanélküli résztvevők, akik kilépéskor oktatásban/képzésben vesznek részt képesítést szereznek vagy foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak	3.600	6.999	194,41%
Oktatásban vagy képzésben nem részt vevő inaktív résztvevők, akik az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezés beavatkozását sikeresen teljesítik	800	666	83,25%
Oktatásban/képzésben nem részt vevő inaktív résztvevők, akik kilépéskor oktatásban/képzésben vesznek részt képesítést szereznek vagy foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak	400	630	157,5%
Kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők száma	8.000	26.110	326,37%

Összességében elmondható, hogy a program a YEI forrásból megvalósult kritériumai közül két kritériumot kivéve jelentősen túlteljesítette az elvárásokat. Az Ifjúsági Garancia program eredményességét legfőképpen a kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők száma mutatja, hiszen több, mint 26.000 fő dolgozott tovább a program befejezése után a tervezett 8.000 fő helyett, illetve a munkanélküli résztvevők, akik kilépéskor oktatásban/képzésben vesznek részt képesítést szereznek vagy foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – vannak száma is több, mint 29.000 főt takar, ami szintén kiemelkedő

teljesítménynek számít országos szinten a tervezett 11.300 helyett (Magyarország Kormánya, 2024a).

Az ESZA forrásból megvalósult indikátorok eredményeit országos szinten az alábbi 9. táblázat foglalja össze hasonlóképpen az előző táblázathoz.

9. táblázat: GINOP 5.2.1. program ESZA forrásból megvalósult támogatások tervezett és tényleges eredményeinek összehasonlítása (főben)

(Forrás: Saját táblázat (Magyarország Kormánya, 2024a) alapján)

Indikátor megnevezése	terv (fő)	tény (fő)	terv = 100%
Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan a NGM által megvalósított program keretében 25 éven aluli fiatal NEET résztvevők	122.000	136.992	112,88%
Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan a NGM által megvalósított program keretében foglalkoztatásban lévő résztvevők	70.000	92.224	131,74%
Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan a NGM által megvalósított programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők	38.000	68.535	180,35%

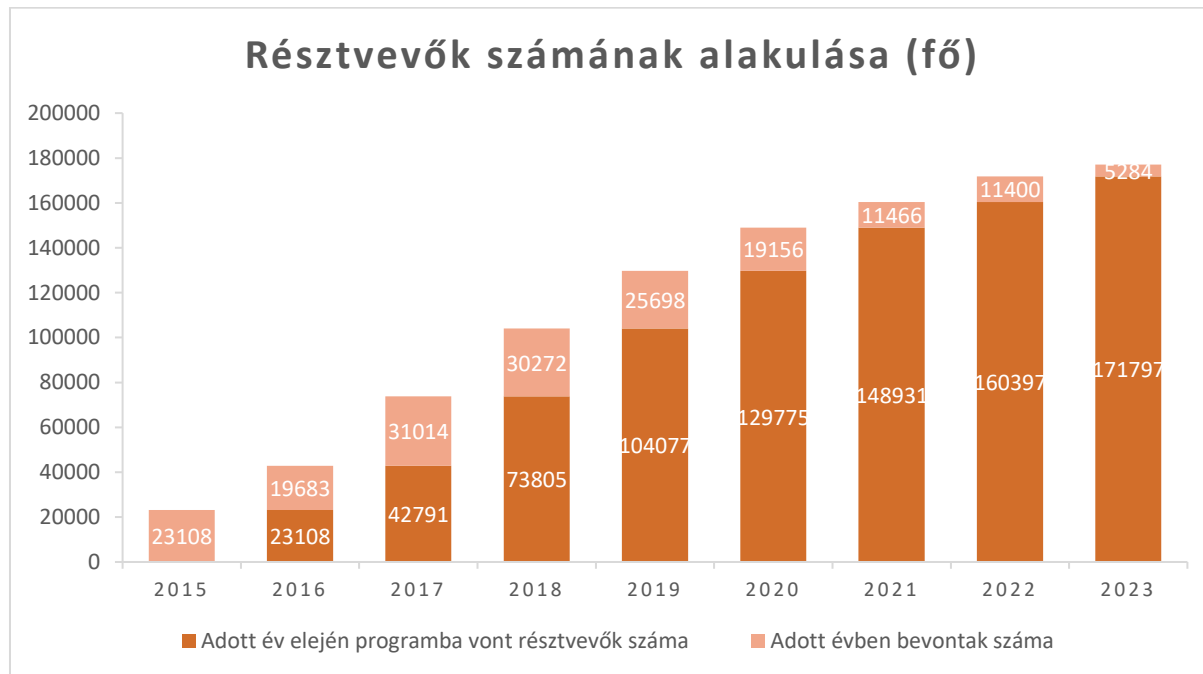
Az ESZA forrásból megvalósult kritériumok közül a legjelentősebben túlteljesítő kritérium az Ifjúsági Garanciához kapcsolódóan a NGM által megvalósított programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatásban levő résztvevők, melynek több, mint 68.000 fő az eredménye a tervezett 38.000 helyett (Magyarország Kormánya, 2024a).

Ezek alapján megállapítható, hogy a program után hat hónappal való foglalkoztatottságra szabott kritériumok, azok melyeket alábecsültek a program tervezésekor és teljesítette túl a program a 8 éves futása alatt. A két táblázatot összesítve elmondható, hogy az Ifjúsági Garancia program jelentősen túlteljesítette az elvárásokat és hosszú távon is kiemelkedő eredményeket mutatott országos szinten.

Az említett tervezett 157.000 résztvevők számát is túlteljesítette a program, hiszen a 2023-ban a program befejezésekor 177.081 főt tartottak nyilván, akik a programban bármilyen formában részt vettek. Az alábbi 3. ábra a résztvevők számának növekedését mutatja be a program teljes időtartama alatt.

3. ábra: Ifjúsági Garancia programban résztvevők számának növekedése a program időtartama alatt (főben)

(Forrás: Saját ábra (Magyarország Kormánya, 2024a) alapján)

A 3. ábra alapján elmondható, hogy átlagosan közel 20.000 fő csatlakozott a programhoz éves szinten a tervezett 17.444 fő helyett, amely éves szinten több, mint 2.000 fővel jelent többet a tervezett értéknél. Ez szintén kiemelkedő eredménynek számít. A támogatásokban részesülőket az alábbi 10. táblázat foglalja össze.

10. táblázat: Támogatási formákban résztvevők száma (esetszám)

(Forrás: Saját táblázat (Magyarország Kormánya, 2024a) alapján)

Év	Bérköltség / bértámogatás (esetszám)	Vállalkozóvá válás támogatása (esetszám)	Képzési támogatás (esetszám)	Lakhatási támogatás (esetszám)
2015	13.956	471	9.226	400
2016	13.231	598	6.146	427
2017	19.681	971	11.297	424
2018	20.200	1.356	9.246	467
2019	18.125	1.829	5.646	383
2020	15.980	1.032	2.003	220
2021	11.466	-	-	-
2022	11.400	-	-	-
2023	5.284	-	-	-
Összes résztvevő (eset)	129.323	6.257	43.564	2.321

Összességében elmondható, hogy a bérköltség és bértámogatások voltak a legtöbbször igénybe vett támogatási forma, ezt több, mint 129.000 esetben igényelték. A többi támogatási formánál különlegesség, hogy a Covid-járvány után már nem vehették igénybe a résztvevők, ezek a támogatások a vállalkozóvá válás támogatása, a képzési és lakhatási támogatás. Ebből kifolyólag a vállalkozóvá válás támogatását és a lakhatási támogatást is jelentősen kevesebben vették igénybe, előbbit több, mint 6.000 alkalommal, utóbbit több, mint 2.000 alkalommal vették igénybe. Kivétel a három támogatási forma közül a képzési támogatás, mert közel 44.000 esetben vették igénybe a program futása alatt, ami ötször több, mint másik két támogatási formát igénybe vevők összességében. Így a támogatási formákat összesítve 181.465 alkalommal folyósítottak támogatásokat (Magyarország Kormánya, 2024a).

11. táblázat: Támogatásokra fordított összegek (millió Ft-ban)

(Forrás: Saját táblázat (Magyarország Kormánya, 2024a) alapján)

Bérköltség támogatás (millió Ft)	Bértámogatás (millió Ft)	Képzési támogatás (millió Ft)	Vállalkozóvá válás támogatás (millió Ft)	Lakhatási támogatás (millió Ft)	Utazási támogatás (millió Ft)
99.113	11.361	34.091	4.962	2.028	141

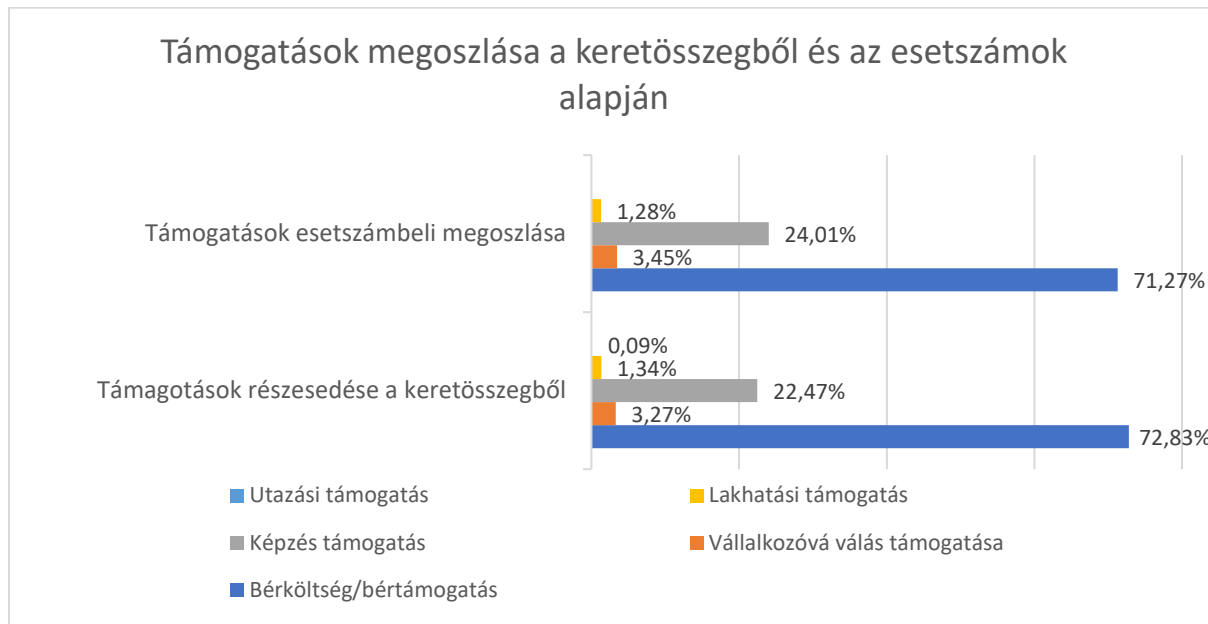
A 10. táblázatban összefoglalt adatokat erősíti meg a 11. táblázat is, hiszen itt is nyilvánvalóan látszódik, hogy a bérköltség támogatásra és az egyéb bértámogatásokra fordították a legnagyobb keretösszeget, amely több, mint 110 milliárd forintot jelent. Ezt követi az előzőekben említett tényeket megerősítve a képzési támogatásokra fordított összeg, hiszen a második legnagyobb összeget, 34 milliárd forint fordítottak rá. A vállalkozóvá válás támogatásra közel 5 milliárd forintot, míg a lakhatási támogatásra 2 milliárd forintot fordítottak a program futása alatt. Illetve utazási támogatást is lehetett igénybe venni, amelyre több, mint 140 millió forint, de arról nincs információ, hogy hány fő vette igénybe ezt a támogatási formát (Magyarország Kormánya, 2024a).

A két táblázatból kiindulva átlagosan 1 főre nagyjából 854.000 forint bérköltség és bértámogatást, több, mint 782.000 forint képzési támogatást, közel 793.000 forint vállalkozóvá válási támogatás és közel 874.000 forint lakhatási támogatást fordítottak.

A következő ábra a résztvevők és a támogatásokra fordított összegek százalékos megoszlását mutatja be.

4. ábra: A támogatások megoszlása az esetszámok között, illetve részesedésük a keretösszegekből

(Forrás: Saját ábra (Magyarország Kormánya, 2024a) alapján)

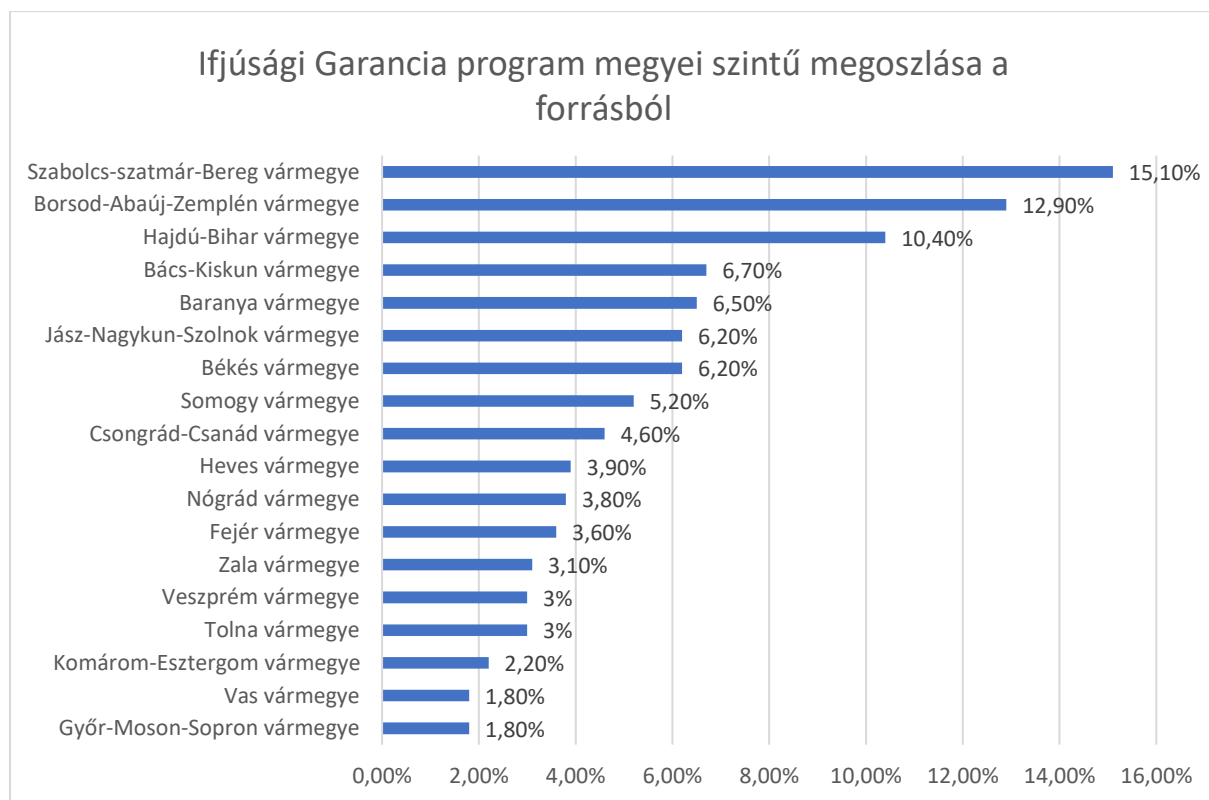

Ahogy a 4. diagramm is mutatják a bérköltség támogatás volt a legtöbbet folyósított támogatási forma, így a keretösszegekből is a legnagyobb részt fordították erre a támogatásra. Viszont fontos megemlíteni, hogy a 4. ábrán az utazási támogatásra fordított összeg a teljes keretösszeg 0,12 %-át tette ki, így nem jelenik meg láthatóan a diagrammon. Illetve az is elmondható, hogy a különféle támogatásokra fordított összegek egyenesen arányosak a támogatások folyósításának számaival, ettől függetlenül az 1 főre jutó összeg bármelyik támogatási formából közel azonos összeget jelent, hogy ezt az előbbi bekezdésben bemutattam a 9. és 10. táblázat alapján (Magyarország Kormánya, 2024a).

A program megyékre vonatkozó jelentős megoszlását az alábbi 5. diagramm szemlélteti.

5. ábra: Ifjúsági Garancia program megyei szintű megoszlása a forrásból

(Forrás: Saját ábra (Magyarország Kormánya, 2024a) alapján)

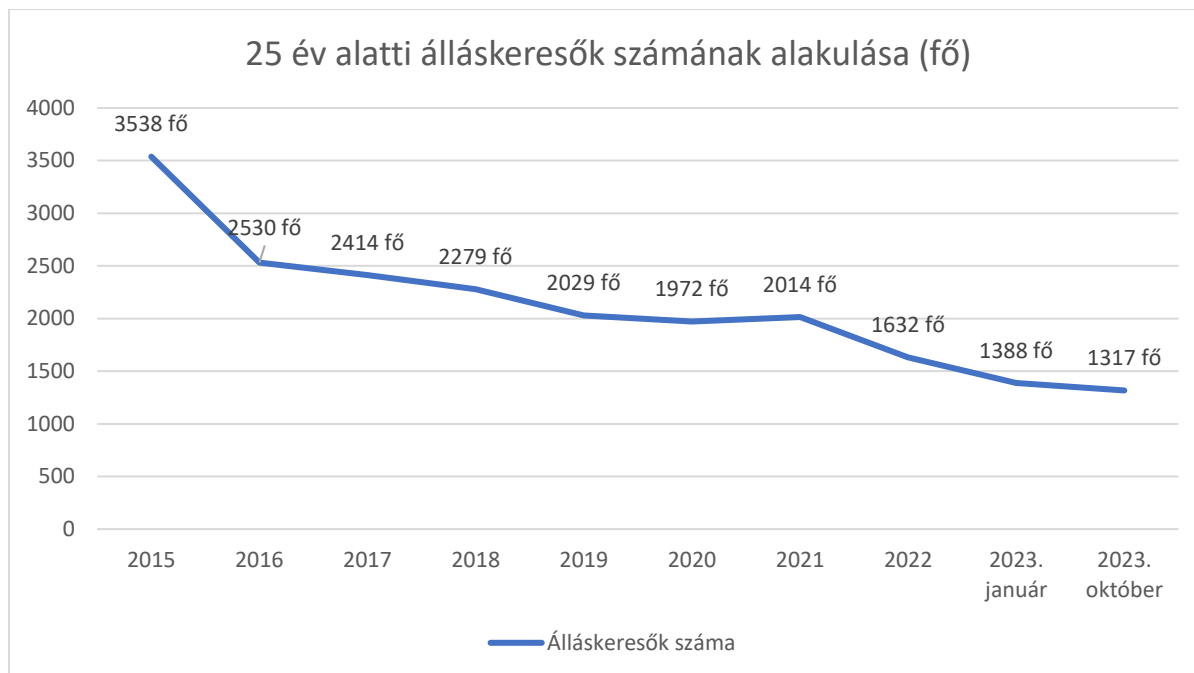
Ahogy az 5. ábra is alátámasztja a támogatások jelentősebb részét az elmaradottabb, több munkanélküli lakossággal és gyengébb munkaerőpiaccal rendelkező megyékre fordították. Így nem meglepő, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye és Hajdú-Bihar vármegyék szignifikánsan nagyobb összeget fordíthattak az Ifjúsági Garancia program megvalósulására, hiszen ez a 3 vármegye kiemelkedően el van maradva a többi megyétől a fiatalok munkanélküliségét tekintve. Valamint érdemes megemlíteni, hogy Pest vármegye és Budapest azért nem szerepel a listán, mert erre a régióra egy külön programot indítottak hasonló célkitűzésekkel, ez a program a VEKOP-8.2.1-15 kódot kapta. Somogy vármegye a rangsor 8. helyén található, amely jelentését a következő bekezdésben elemzem (Magyarország Kormánya, 2024b).

4.2. Somogy vármegyei eredmények

Somogy vármegyében az Ifjúsági Garancia program kezdetekor 9.379.673.522 forintos keretösszeg állt rendelkezésre és 8.515 főt terveztek támogatni a program által, viszont a programba végül 9.266 főt vontak be, ami 109 %-os teljesítményt jelent (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023c).

6. ábra: 25 év alatti állás keresők számának alakulása a program alatt (főben)

(Forrás: Saját ábra (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023a) alapján)

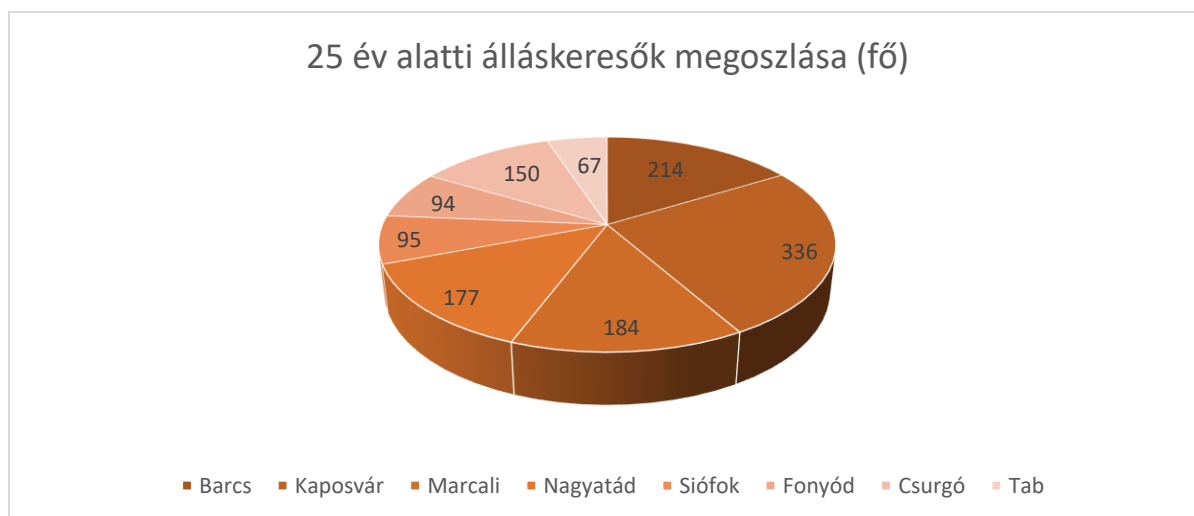

Somogy vármegyében az Ifjúsági Garancia program előtt a 25 év alatti állás keresők száma 3.538 főt jelentett, amely a program végére 1317 főre csökkent, ami kiemelkedő eredménynek számít a program eredményessége szempontjából (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023a).

Az 1317 állás kereső a Somogy megyei járások között az alábbi módon oszlott el:

7. ábra: Somogy megyei 25 év alatti állás keresők megoszlása járási szinten (főben)

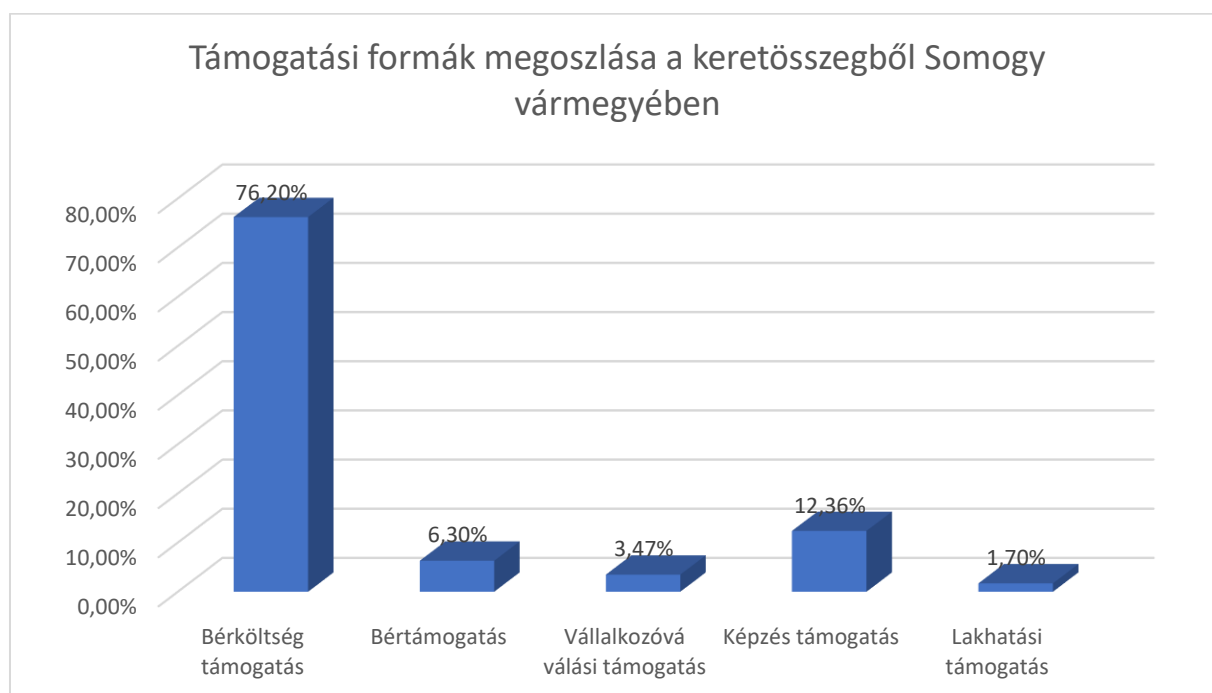
(Forrás: Saját ábra (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023a) alapján)

A 7. ábra alapján elmondható, hogy legnagyobb részben a kaposvári járáson maradtak a program befejezése után 25 év alatti álláskereső, ez a munkanélküliek 26 %-át tette ki, a legalacsonyabb álláskeresői számmal a kiemelt célcsoportból a tabi járás rendelkezett, amely alig 5 %-át tette ki a munkanélkülieknek. A többi járás átlagosan 7%, 11%, 13%, 14% és 16%-át tették ki az ábra adatainak. A támogatások a következőképpen alakultak a program futása alatt (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023a).

8. ábra: Támogatási formák megoszlása a keretösszezből Somogy vármegyében

(Forrás: Saját ábra (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023b) alapján)

A támogatásokra megyei szinten közel 8 milliárd forintot fordítottak, és ahogy az országos statisztika is mutatta, megyei szinten is igaz, hogy a bérköltség támogatás volt a legnépszerűbb támogatási forma, mert 76,2 %-át tette ki a támogatásoknak, ami több, mint 6 milliárd forintot jelentett. Ezt követte a képzési támogatás, melyre közel 1 milliárd forintot fordítottak. A többi támogatás csupán az összes támogatás 6,3, 3,47 és 1,7 százalékát tették ki, melyek közel 500 millió forintot, 275 millió forintot, valamint több, mint 100 millió forintot jelentenek (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023b).

Az előbbi adatokat esetszámmra szűkítve az alábbi 12. táblázat foglalja össze:

12. táblázat: Támogatások esetszám szerinti megoszlása és 1 főre jutó összeg

(Forrás: Saját táblázat (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023c) alapján)

Megnevezés	Bérköltség támogatás	Bértámogatás	Vállalkozóvá válás támogatása	Képzés támogatás	Lakhatási támogatás
<i>Esetszám</i>	7.903 db	797 db	276 db	1.114 db	143 db
<i>1 főre jutó támogatás</i>	766.960 Ft	624.196 Ft	806.580 Ft	882.878 Ft	934.770 Ft

A 12. táblázat alapján érdekes lehet megjegyezni, hogy a legnagyobb részben folyósított támogatás, a bérköltség támogatás 7.903 esetszámmal, viszont nem ennél a támogatásnál a legmagasabb az egy főre jutó támogatás mértéke, hiszen közel 767 ezer forintot fordítottak átlagosan egy esetre. Érdekes még, hogy a legmagasabb egy főre jutó összeggel, közel 935 ezer forinttal rendelkező támogatás, a lakhatási támogatás, amely a legkisebb, 143 esetszámmal rendelkezik. A második legnagyobb esetszámmal a képzési támogatás rendelkezik, melynél közel 883 ezer forint jutott egy főre, majd bértámogatás következik 797 darab esettel és több, mint 624 ezer forint egy főre jutó támogatással. Illetve a vállalkozóvá válás támogatása 276 esetszámmal rendelkezik, aminél több, mint 806 ezer forint az egy főre jutó támogatás mértéke. (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023c).

Mindezek után fontos megemlíteni, hogy a programban való részvétel után 6 hónappal később 5.074 fő maradt a foglalkoztatásban, a tervezett 2.546 fő helyett, ami 199 %-os teljesítményt jelent, így ez a szám is program sikerességét mutatja (Somogy Vármegyei Kormányhivatal, 2023c).

4.3. A program gazdasági növekedésre való hatása

Az előzőekben a program tervezett értékekhez viszonyított eredményeit mutattam be, viszont ebben a fejezetben a gazdaságra való hatását elemzem abból a szempontból, hogy a gazdaság egészét nézve is olyan eredményes-e a program, mint a tervezett értékek szerint.

13. táblázat: A program hatása a munkaerő termelékenység alapján (millió forintban)

(Forrás: Saját táblázat (Központi Statisztikai Hivatal, 2023b) alapján)

	Résztvevők száma (fő)	Munkaerő termelékenység (millió Ft)
<i>Országos szinten tovább foglalkoztatott résztvevők</i>	94.645	703.212
<i>Vármegyei szinten tovább foglalkoztatott résztvevők</i>	5.074	37.700

A program futása alatt az átlagos munkaerő termelékenység 7.430 ezer forint volt 1 fő esetében. Ahogy a 13. táblázat is mutatja a tovább foglalkoztatottak mindenképp hozzájárultak a gazdaság termelékenységéhez, ezáltal országos szinten a program ideje alatt több, mint 703 milliárd forinttal, vármegyei szinten pedig közel 38 milliárd forinttal serkentette a program a gazdaságot (Központi Statisztikai Hivatal, 2023b).

Viszont ez az eredmény nem mutatkozik meg a fiatalok foglalkoztatási rátájának alakulásában, ahogy ezt a 14. táblázat is szemlélteti az alábbiakban:

14. táblázat: 15-24 év közötti lakosság száma és foglalkoztatottsági arányuk (fő)

(Forrás: Saját táblázat (Központi Statisztikai Hivatal, 2021) (Központi Statisztikai Hivatal, 2022), (Központi Statisztikai Hivatal, 2023a), (Központi Statisztikai Hivatal, 2024a), (Központi Statisztikai Hivatal, 2024b) alapján)

Évszám	15-24 év közötti lakosság száma (fő)	15-24 év közötti foglalkoztatottak száma (fő)	Foglalkoztatottsági arány
2015	1.147.108	286.500	24,97%
2016	1.120.130	307.000	27,40%
2017	1.089.729	309.600	28,41%
2018	1.068.022	307.200	28,76%
2019	1.048.857	293.500	27,98%
2020	1.028.806	278.200	27,00%
2021	1.010.299	274.900	27,20%
2022	1.004.836	271.000	26,96%
2023	1.004.733	269.000	26,77%

A 14. táblázat alapján a 15 és 24 éves korosztály foglalkoztatottsága a program ideje alatt 27% és 28% körül stagnált így az Ifjúsági Garancia Program eredményessége nem állapítható meg. Az adatok alapján a program nem volt semmilyen hatással sem a fiatalok foglalkoztatottsági rátájára, sőt majdhogynem romlott is a ráta értéke (Központi Statisztikai Hivatal, 2021) (Központi Statisztikai Hivatal, 2022), (Központi Statisztikai Hivatal, 2023), (Központi Statisztikai Hivatal, 2024a), (Központi Statisztikai Hivatal, 2024b).

5. Következtetések és javaslatok

Az eredményeket tekintve a program mind országos, mind vármegyei szinten jelentősen túlteljesítette a tervezett eredményeket, ami egyértelműen eredményesnek tekinthető. Főleg a programból való kilépés után hat hónappal foglalkoztatottságban lévő résztvevők aránya mutat eredményességet, hiszen országos szinten a résztvevők 60,3%-a, vármegyei szinten pedig a 54,76%-a volt tovább foglalkoztatva a program után is. Ezeket az eredményeket tekintve Magyarország Kormánya a GINOP+ pályázat keretein belül meghirdette az Ifjúsági Garancia Program Pluszt, ami ugyanazokat a prioritásokat helyezi előtérbe, mint az Ifjúsági Garancia Program.

Viszont gazdasági szempontból az Ifjúsági Garancia program nem jelentett fejlődést a vizsgált 15 és 24 év közötti korosztály szempontjából, hiszen a program ideje alatt nem történt jelentős változás a foglalkoztatottságuk arányában. Ezáltal összességében nem történt változás a korosztály gazdasági helyzetében, pedig, ha a korosztály létszámának az alakulását vesszük figyelembe, ami a program ideje alatt folyamatosan csökkent, akkor logikusan tekintve a program nagyobb fejlődést érhetett volna el arányaiban.

Fontos megemlíteni, hogy a gazdasági eredményre több más külső tényező is hatással volt az vizsgált időszakban, mint például a Covid járvány, illetve több másik Európai Unió projekt is segítette a fiatalokat a 2015 és 2023 közötti időszakban, így a fiatalok gazdasági helyzetének változása nem csak az Ifjúsági Garancia Programtól függött.

Ha csak a program eredményeit vesszük figyelembe, akkor a program eredményesnek tekinthető, hiszen több százezer fiatalnak segített valamilyen formában. Ha csak ennyi lenne a program eredetileg meghatározott célja, hogy a tervezett eredményeket túlteljesítse, akkor a programon nincs mit fejleszteni, mert jól teljesíti az elvárásokat.

Viszont szerintem, ha hosszú távon gondolkozunk, akkor arra kellene a program tervezett eredményeit kialakítani, hogy a gazdaság egészében javítsuk a 15 és 24 éves korosztály helyzetét, hiszen ez a korosztály jelenti az ország következő munkavállalóinak a nagy részét. Véleményem szerint sajnos a mostani munkaerőpiacon ennek a korosztálynak azért nehezebb elhelyezkednie, mert nincs akkora lehetőségük és esélyük a felvételi folyamatot illetően, mint egy tapasztalt munkavállalónak, hiszen a munkaadók minden olyan munkakörhöz, amit végzettséget tekintve a fiatal el tudna végezni, olyan irreális mennyiségű tapasztalatot várnak el még pályakezdőktől is, amit lehetetlen teljesíteni.

Szerintem ebben kellene a kormánynak támogatást nyújtani a munkavállalóknak és ösztönöznie a pályakezdők felvételét is, természetesen a képzési és egyéb támogatások mellett, hiszen megfelelő képesítés nélkül nem lehet elhelyezkedni a munkaerőpiacon. Összességében a fiatalokat segítő programok célkitűzésein lehetne változtatni, hogy ne csak elméletben és rövid távon legyenek eredményesen, hanem hosszú távon a gazdaság egészére hatással legyenek, mindezt a többi hasonló prioritással rendelkező Európai Unió programokkal szoros együttműködés által lehetne kivitelezni.

6. Összefoglalás

Összességében elmondható, hogy az Európai Unió kohéziós politikája jelentős változásokon és fejlődésen ment keresztül azt elmúlt közel 7 évtizedben, hiszen eleinte a gazdasági integrációtól várták a fejlettségi szintek kiegyenlítődését. Mára pedig már 5 finanszírozó alap, külön problémacsoportokra osztva kezelik ezeket a különbségeket, így minden tagállam a megfelelő támogatást tudja igénybe venni.

Magyarország a 2004-es csatlakozása óta a kohéziós politika legfőbb kedvezményezettjei közé tartozik. Viszont az Unió tagjaként töltött évek közül a 2015-ös év volt a legjelentősebb, mert ebben az évben a beruházások 85%-át tették ki az EU-s támogatások.

A vizsgált 2014 és 2020 közötti időszakban 371 milliárd forintot fordítottak a regionális politikára Uniós szinten. Ebben az időszakban hirdették meg a dolgozatomban vizsgált GINOP programot is, melynek prioritásai a 2004-2006 közötti GVOP-hoz nyúlnak vissza Magyarországon. A GINOP a kkv szektor fejlesztésére, a kutatás-fejlesztés és innovációra és ezek pénzügyi eszközeire fókuszált, illetve a turizmus, foglalkoztatás és a versenyképes munkaerő, energiafelhasználás, valamint infokommunikációs fejlesztések is a prioritásai közé tartoztak.

Ennek az operatív programnak a keretein belül került meghirdetésre a vizsgált Ifjúsági Garancia Program, amelynek fő célja, hogy támogatta a fiatalok belépését a munka és tanulás világába, személyre szabott és komplex támogatások és szolgáltatások segítségével, melyek a helyi munkaerőpiaci körülményekhez és igényekhez igazodtak. Ez a program 2015. január 1-től 2023. december 31-ig volt elérhető a Közép-Magyarországon kívüli régiók számára.

A program összességében eredményes volt abból a szempontból, hogy a tervezett értékeket a résztvevőkkel kapcsolatban jelentősen túlteljesítette, valamint a program után foglalkoztatásban maradt résztvevők aránya is szignifikánsan meghaladta az elvárt értékeket. Viszont gazdasági szempontból a program nem ért el jelentősebb eredményt, hiszen a 15 és 24 év közötti fiatalok aránya a munkaerőpiacon stagnált, illetve összességében nézve csökkent a program ideje alatt. Viszont az tagadhatatlan, hogy a program hozzájárult a gazdaság működéséhez, hiszen a foglalkoztatásban maradt fiatalok jelentősen hozzájárultak a munkaerő termelékenységhez.

Ennek az is lehet az egyik oka, hogy sok munkáltató és fiatal nincsenek tisztában azzal, hogy milyen Uniós pályázatokra jogosultak, illetve a munkáltatók tartanak a pályakezdők

felvételétől, mert nincs elég idejük betanítani őket, illetve magas tapasztalatot várnak el olyan munkakörökben, melyeket a pályakezdők is megfelelően el tudnának látni.

Ennek függvényében a programot folytató Ifjúsági Garancia Plusz Programnak, inkább arra kellene koncentrálnia, hogy az érintett fiataloknak a munkaerőpiaci helyzetét a gazdaság egészre nézve javítsa, ne csak a tervezett értékeket szárnyalja túl. Hiszen, ha a munkaerőpiaci helyzetet tudja a program javítani, annak hosszú távú hatása lenne a gazdaságra, mint például csökkenhetne a fiatalok kivándorlásának aránya, illetve a nagyobb számú fiatal munkavállaló miatt a nyugdíjak finanszírozása is biztosabb lehetne a mostani nyugdíjkorhatárhoz közelebb álló munkavállalók számára.

Mindezeket összegezve az Ifjúsági Garancia Program egy pozitív kezdeményezés volt a fiatalok munkaerőpiaci helyzetének javítására, a többi fiatalokat segítő Uniós programokkal együtt, viszont jelentős változásokon kellene keresztül mennie ahhoz, hogy hosszú távon pozitív hatással lehessen a gazdaság egészére, valamint erre az eredményre a többi programmal szorosan együttműködve lehetne a legnagyobb esélye ezt a célt megvalósítani.

7. Irodalomjegyzék

- Cini, M. and Pérez-Solózano Borragán, N. (2010) *European Union politics*. Oxford New York NY: Oxford University Press.
- Európai Bizottság (2020a) *Az új kohéziós politika (2021–2027)*. Available at: https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/information/videos/new-eu-cohesion-policy-2021-2027 (Accessed: 19 May 2024).
- Európai Bizottság (2020b) *Regionális politika - Európai Bizottság*. Available at: https://hungary.representation.ec.europa.eu/strategia-es-prioritasok/fontosabb-unios-szakpolitikak/regionalis-politika_hu (Accessed: 8 July 2024).
- Európai Bizottság (2022) *Uniós kohéziós politika 2021–2027: Magyarország, European Commission - European Commission*. Available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_7801 (Accessed: 20 May 2024).
- European Commission (2010) ‘A strategy for smart, sustainable and inclusive growth’.
- European Commission (2021a) *History of the policy*. Available at: https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/what/history_en (Accessed: 23 October 2024).
- European Commission (2021b) *Information on policy areas*. Available at: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending/headings_en (Accessed: 9 July 2024).
- European Commission (2021c) *The programmes funded under the 2014-2020*. Available at: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2014-2020/eu-funding-programmes_en (Accessed: 9 July 2024).
- Eurostat (2024) ‘A magyarországi Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS, Statisztikai Célú Területi Egységek Nomenklatúrája) az egész Európai Uniót lefedő rendszer része, amelyet az Eurostat fejlesztett ki, és amelyet hivatalosan az 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet rögzít.’, *Wikipédia*. Available at: <https://hu.wikipedia.org/w/index.php?title=NUTS:HU&oldid=26817262> (Accessed: 3 September 2024).
- Gábor I. (2006) ‘Az Európai Unió pénzügyi keretterve 2007–2013-ra – az infúzió bekötve’.
- Gazdasági és Közlekedési Minisztérium and Oktatási Minisztérium (2003) ‘Gazdasági Versenyképesség Operatív Program’.
- Horváth, Z. (2011a) *Handbook on the European Union*. HVG Orac.
- Horváth, Z. (2011b) *Kézikönyv az Európai Unióról*. 2011th edn. HVG-ORAC Kft.
- IGR-Ifjúsági Garancia Rendszer (2024) *Ifjúsági Garancia Program*. Available at: <https://ifjusagigarancia.gov.hu/ifjusagi-garancia-program> (Accessed: 5 September 2024).
- Kende T. (2016a) *Bevezetés az Európai Unió politikáiba - 3.2. A strukturális alapok 1989-es reformja, az alapelvek lefektetése - MeRSZ*. Available at: https://mersz.hu/dokumentum/wk41__257/ (Accessed: 19 May 2024).

Kende T. (2016b) *Bevezetés az Európai Unió politikáiba - 3.3. A források megteremtése, majd növelése: a Delors I. és II. csomag, a Kohéziós Alap - MeRSZ*. Available at: https://mersz.hu/dokumentum/wk41__258/ (Accessed: 19 May 2024).

Kende, T. and Szűcs, T. (2000) *Az Európai Unió politikái*. Available at: <https://www.szaktars.hu/osiris/view/kende-tamas-szucs-tamas-szerk-az-europai-unio-politikai-osiris-tankonyvek-magyarorszag-az-europai-unioban-2001/?pg=0&layout=s> (Accessed: 2 March 2024).

Kengyel Á. (2016a) *Az Európai Unió közös politikái - AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÖS POLITIKÁI - MeRSZ*. Available at: https://mersz.hu/dokumentum/dj55aeukp__1/ (Accessed: 28 February 2024).

Kengyel Á. (2016b) *Kohéziós politika és felzárkózás az Európai Unióban - III. fejezet: Az uniós szintű regionális politika szabályozási keretei – a támogatásokra való jogosultság feltételrendszere - MeRSZ*. Available at: https://mersz.hu/dokumentum/dj148kpefaeu__31/ (Accessed: 19 May 2024).

Központi Statisztikai Hivatal (2021) *STADAT – 2.1.6. A foglalkoztatottak száma korcsoportok szerint, nemenként (2009–)*. Available at: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_mef006.html (Accessed: 11 October 2024).

Központi Statisztikai Hivatal (2022) *Foglalkoztatottság 2021*. Available at: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/fog/fog2112.html> (Accessed: 11 October 2024).

Központi Statisztikai Hivatal (2023a) *Foglalkoztatottság 2022*. Available at: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/fog/fog2212.html> (Accessed: 11 October 2024).

Központi Statisztikai Hivatal (2023b) *Munkaerő-termelékenység – Fenntartható fejlődés indikátorai*. Available at: <https://ksh.hu/s/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai-2023/4-9#1-abra> (Accessed: 11 October 2024).

Központi Statisztikai Hivatal (2024a) *Foglalkoztatottság 2023*. Available at: <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/fog/fog2312.html> (Accessed: 11 October 2024).

Központi Statisztikai Hivatal (2024b) *Magyarország népességének száma nemek és életkor szerint, 1870-2070*. Available at: <https://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/orszag.html> (Accessed: 11 October 2024).

Lóránd B. (2009) 'A fejlesztéspolitika sikerességét elősegítő tényezők és a kohéziós országok tapasztalatai Magyarország számára', *Tér és Társadalom*, 23(2), pp. 213–224. Available at: <https://doi.org/10.17649/TET.23.2.1244>.

Magyarország Kormánya (2021) 'GINOP Plusz összefoglaló'.

Magyarország Kormánya (2024a) 'GINOP szakmai beszámoló eredményekről'.

Magyarország Kormánya (2024b) *Ifjúsági Garancia Program*. Available at: <https://ifjusagigarancia.gov.hu> (Accessed: 6 September 2024).

Medve-Bálint, G., Martin, J.P. and Nagy, G. (2022) '2. Célellentétes következmények? Az uniós források hasznosulása Magyarországon', in.

Miniszterelnökség (2014) 'GINOP-521-14. felhívás'.

Nagy, S.G. (2011) *Európai uniós támogatások, pályázatírás és menedzsment*.

Nemzetgazdasági Minisztérium (2015) 'Ifjúsági Garancia módszertani útmutató'.

Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (2015) *Ifjúsági Garancia GINOP 5.2.1-14-2015-00001 munkaerő-piaci program*. Available at: https://nfsz.munka.hu/cikk/98/Az_Ifjuszagi_Garancia_Rendszer_kereteben_megvalosulo_Ifjuszagi_Garancia_GINOP_52114201500001_munkaeropiaci_program_ismertetese (Accessed: 4 September 2024).

Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (2021) *Munkatapasztalat-szerzést elősegítő támogatás (alacsony végzettségűek)*. Available at: https://nfsz.munka.hu/cikk/1790/Munkatapasztaltszerzest_elosegito_tamogatas_alacsony_iskolai_vegzettseguek (Accessed: 5 September 2024).

Nyikos G. (2016) *Kohéziós politika 2014-2020*.

Nyikos, G. and Szabó, S. (2019) 'Szabálytalanságok az Európai Unió kohéziós politikájában – magyar tapasztalatok és tanulságok'. Available at: <https://doi.org/10.32559/et.2019.1.4>.

Palánkai T. et al. (2016) *A globális és regionális integráció gazdaságtana - 2. A vámuniótól az egységes piacig - MeRSZ*. Available at: https://mersz.hu/dokumentum/dj175agerig__18/ (Accessed: 19 May 2024).

Pénzügyminisztérium (2018) 'XIX. Uniós Fejlesztések'.

Perger É. (2010) 'Az EU kohéziós politika kormányzati irányításának magyar sajátosságai', *Tér és Társadalom*, 24(1), pp. 119–136. Available at: <https://doi.org/10.17649/TET.24.1.1299>.

Rechnitzer J. and Smahó M. (2016) *Területi politika - 8.1.1. A közösségi regionális politika kialakulása - MeRSZ*. Available at: https://mersz.hu/dokumentum/dj156tp__91/ (Accessed: 18 May 2024).

Somogy Vármegyei Kormányhivatal (2023a) 'GINOP-5.2.1-14 zárókonferencia'.

Somogy Vármegyei Kormányhivatal (2023b) 'Háttéranyag a zárókonferenciáról'.

Somogy Vármegyei Kormányhivatal (2023c) 'Zárókonferencia háttéranyag előadáshoz'.

Szabó Z. (2016) *Európai források rendszere 2014-2020*.

8. Táblázatok és ábrák jegyzéke

8.1. Táblázatok

1. táblázat: Operatív programok listája különböző programozási időszakokban	14
2. táblázat: GINOP prioritásainak bemutatása.....	15
3. táblázat: GINOP+ prioritásainak bemutatása	16
4. táblázat: GINOP-5.2.1-14 támogatásai	19
5. táblázat: Képzéssel kapcsolatos támogatások.....	20
6. táblázat: Foglalkoztatás bővítésére szolgáló támogatások	21
7. táblázat: Ifjúsági Garancia Program tervezett eredményei (főben)	22
8. táblázat: GINOP 5.2.1. program YEI forrásból megvalósult támogatások tervezett és tényleges eredményeinek összehasonlítása (főben)	24
9. táblázat: GINOP 5.2.1. program ESZA forrásból megvalósult támogatások tervezett és tényleges eredményeinek összehasonlítása (főben)	25
10. táblázat: Támogatási formákban résztvevők száma (esetszám)	26
11. táblázat: Támogatásokra fordított összegek (millió Ft-ban).....	27
12. táblázat: Támogatások esetszám szerinti megoszlása és 1 főre jutó összeg.....	32
13. táblázat: A program hatása a munkaerő termelékenység alapján (millió forintban)	32
14. táblázat: 15-24 év közötti lakosság száma és foglalkoztatottsági arányuk (fő).....	33

8.2. Ábrák

1. ábra: Regionális politikára fordított pénzüsszegek (milliárd EUR)	10
2. ábra: GINOP+ prioritásainak összefüggése az GINOP program prioritásaival	17
3. ábra: Ifjúsági Garancia programban résztvevők számának növekedése a program időtartama alatt (főben)	26
4. ábra: A támogatások megoszlása az esetszámok között, illetve részesedésük a keretösszegekből	28
5. ábra: Ifjúsági Garancia program megyei szintű megoszlása a forrásból	29
6. ábra: 25 év alatti álláskeresők számának alakulása a program alatt (főben)	30
7. ábra: Somogy megyei 25 év alatti álláskeresők megoszlása járási szinten (főben)	30
8. ábra: Támogatási formák megoszlása a keretösszegekből Somogy vármegyében	31

8.3. Képek

1.-3. Képek: Magyarország NUTS-rendszer szerinti beosztása.....	12
--	----